

Jens Dahlgaards tale ved åbningen af Kulturmødet Mors

Taler

Jens Dahlgaard
Borgmester i Morsø Kommune

Dato

20. august 2026

Sted

Nykøbing Mors, Folkescenen
Kulturpladsen

1 Kære alle

Da jeg var ung, gik jeg ind i øvelokalerne lige derovre – og drømte om, at musikken en dag skulle være min levevej.

5

Jeg boede i nærheden, og området omkring pladsen var en del af min legeplads. Et sted, jeg har fulgt og brugt lige siden.

I dag står jeg her som borgmester og formand for Kulturmødet.

10

Og området, der engang var min legeplads, er blevet hjertet i Danmarks kulturelle samlingssted.

Det er på én gang lidt mærkeligt, stort – og meget personligt.

15

Men der er også en forbindelse.

For legen, musikken og kunsten har noget til fælles:

20 De begynder med forestillingsevnen.

Med nysgerrigheden efter noget, der endnu ikke har fået form.

Og med modet til at følge det ukendte – uden at vide, hvor det ender.

25

Tak til kulturminister Zenia Stampe for ordene før mig.

Vi er jo lidt i samme båd. Det er mit første Kulturmøde som borgmester – og

30 det er dit første Kulturmøde som minister.

Du har overtaget ansvaret for kulturen på et tidspunkt, hvor den politiske interesse for kunst og kultur vokser.

35 Det er godt.

Men den voksende interesse rummer også en risiko.

40 For jo mere vi taler om, hvad kunsten skal gøre for demokratiet, sundheden, klimaet og sammenhængskraften, desto større er faren for, at kunsten alene bliver vurderet på sin nytte.

Kunsten skal gerne skabe forandring.

45 Men den skal også have frihed til at forstyrre.

Til at provokere.

Til at være besværlig.

50

Og til at skabe noget, som ingen på forhånd har bestilt eller kan måle effekten af.

Ellers gør vi kunsten til et redskab.

55

Og kunst, der kun må bekræfte samfundets mål, holder op med at være fri kunst.

Det spørgsmål kommer vi til at møde igen og igen under årets Kulturmøde.

60

For årets program kredser om demokrati og opbrud, forandringskraft, kunstnerliv samt fremtid og forretning.

Om kunsten som en kraft i samfundet.

65

Men også om dens frihed, dens økonomi og de magtstrukturer, der afgør, hvem der får adgang, hvem der bliver hørt – og hvem der må blive stående udenfor.

70 Senere på Kulturmødet kan vi opleve Folkeklubben.

I sangen *Danmarksfilm* synger de:

“Det’ godt for det, der’ op’ i dit hoved.”

75 Det lyder næsten uskyldigt.

Men det er måske et mere politisk udsagn, end man først tror.

For lige nu foregår en kamp om det, der er oppe i vores hoveder.

80

Om vores opmærksomhed.

Om de billeder, vi ser.

Om de historier, vi tror på.

Og om den fremtid, vi overhovedet er i stand til at forestille os.

85

Vi har alle vores egen film kørende.

En film om, hvem vi selv er.

Om hvem de andre er.

90 Om hvilket land og hvilken verden vi lever i.

Men stadig mere af filmen bliver klippet **for** os.

Af algoritmer.

95 Af globale teknologivirksomheder.

Af politiske kampagner.

Af misinformation.

100 Og af systemer, der har lært, at vrede og frygt ofte fastholder vores opmærksomhed bedre end tvivl og eftertanke.

Derfor er det ikke længere nok at spørge, hvad vi tænker.

Vi må også spørge:

105

Hvem har fået magten til at forme vores forestillinger?

Hvem bestemmer, hvilke stemmer vi hører?

110

Hvem bliver skrevet ud af fortællingen?

Og hvem tjener på den film, der bliver vist for os?

115

Det er ikke kun teknologiske spørgsmål.

Det er demokratiske spørgsmål.

For demokratiet bryder ikke nødvendigvis sammen fra den ene dag til den anden.

120

Det kan langsomt blive udhulet.

Når sandheden bliver reduceret til et synspunkt.

125

Når modstanderen bliver gjort til en fjende.

Når mennesker mister tilliden til, at samtalen overhovedet nytter.

130

Og når vi holder op med at kunne forestille os et samfund, der er anderledes end det, vi allerede kender.

Derfor betyder det noget, at Julija Navalnaja – deltager i årets Kulturmøde.

135

Hun lever med konsekvenserne af at udfordre et regime, der forsøger at kontrollere både magten og fortællingen om virkeligheden.

Hendes mand, Aleksej Navalnyj

140

mistede livet i en russisk straffekoloni.

Hun har valgt at fortsætte kampen for et andet Rusland.

Et frit Rusland.

145

Et demokratisk Rusland.

Et Rusland, som endnu ikke findes – men som først kan skabes, hvis nogen tør forestille sig det.

150 At hun kommer hertil, siger noget om den position, Kulturmødet har opnået.

Men det er ikke først og fremmest en anledning til at være stolte.

Det er en anledning til at forstå alvoren.

155

For her i Danmark kan vi diskutere kunstens frihed som et kulturpolitisk princip.

160 Andre steder er kunstnerisk og politisk frihed et spørgsmål om fængsel, eksil – og i yderste konsekvens liv eller død.

Det bør få os til at værdsætte vores frihed.

Men ikke til at blive selvtilfredse.

165

For også i et demokrati skal ytringsfriheden bruges for at bestå.

Kunsten skal have steder, hvor den kan udfordre magten.

170 Journalister skal kunne stille de spørgsmål, magthaverne helst var fri for.

Og borgere skal kunne møde hinanden uden på forhånd at være sorteret i hver deres digitale virkelighed.

175 Her har Kulturmødet en opgave.

Men lad os heller ikke bilde os ind, at et kulturmøde i sig selv redder demokratiet.

180 Det gør det ikke.

Et panel om mangfoldighed skaber ikke automatisk reel mangfoldighed.

En debat om kunstnernes vilkår betaler ikke kunstnernes regninger.

Og flotte ord om kulturens betydning er ikke meget værd, hvis kulturen bliver det første, vi sparer væk, når økonomien strammer til.

190 Kulturens værdi viser sig ikke i vores festtaler.

Den viser sig i de valg, vi træffer bagefter.

I den plads, vi giver kunsten.

195

I den risiko, vi tør løbe.

I de stemmer, vi lukker ind.

200 Og i de stemmer, vi er villige til at lytte til, også når de udfordrer vores eget verdensbillede.

Kulturmødet skal derfor ikke være et sted, hvor kulturlivet blot bekræfter sig selv.

205

Det skal være et sted, hvor magten bliver mødt.

Hvor kulturinstitutionerne også undersøger deres egen magt.

210 Hvor teknologivirksomhederne bliver stillet til ansvar.

Hvor kunstnernes frihed ikke kun hyldes, men forsvares.

215 Og hvor næste generation ikke inviteres ind som pynt, men får reel mulighed for at påvirke samtalen.

For når man får en plads i samtalen, følger der også noget med.

Retten til at blive hørt – men også ansvaret for at blande sig.

220

For at tage ordet. For at udfordre os.

Og jeg er sikker på, at de unge har modet til at træde ind i den fremtid, der endnu ikke har fået form.

225

Da jeg spillede her som ung, vidste jeg ikke, hvad området skulle blive til.

Det gjorde ingen. Og det er måske den vigtigste pointe. Fremtiden ligger ikke færdig.

230

Den skal forestilles, diskuteres og skabes.

Og det kræver, at vi indimellem tør ændre den film, der kører oppe i vores hoveder.

235

Så brug de kommende tre dage til at blive udfordret.

Ikke kun bekræftet.

240

Opsøg den stemme, I normalt ville gå udenom.

Stil det spørgsmål, der gør samtalen lidt vanskeligere.

Og vær villige til at lade noget af det, I var sikre på, slå revner.

245

For kultur er ikke kun godt for det, der er oppe i vores hoveder.

Kultur kan ændre det.

250

Og nogle gange er det præcis det, der er brug for.

Velkommen til Kulturmødet 2026.

Kilde

255

Manuskript modtaget fra taler og udgivet af Danske Taler med tilladelse fra taler

Kildetype

Digitalt manuskript

Tags

260

Folkemødetale, Socialdemokratiet, Åbningstale

URI

<https://www.dansketaler.dk/tale/jens-dahlgaards-tale-ved-abningen-af-kulturmodet-mors-2026>